

รูปแบบการบริหารงานการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน

The Early Childhood Educational Administration Model in a Private School

อรุณี สารพิทักษ์¹ / กระพัน ศรีงาน² / โกวิท วชรินทรางกูร³

Arunee Sathornpituk / Krapan Sri-ngan / Kovit wajarintarangoon

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยรูปแบบการบริหารงานการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของการบริหารงานการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน 2) สร้างและพัฒนา รูปแบบการบริหารงานการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน และ 3) ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 การสร้างรูปแบบการบริหารงานการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้เชี่ยวชาญ สาขาการศึกษาปฐมวัย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ครูวิชาการของโรงเรียนเอกชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการ โรงเรียน จำนวน 15 คน กลุ่มที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารงานการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียน เอกชน กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนอนุบาลสายสัมพันธ์ จำนวน 26 คน กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารงานการจัดการศึกษาสำหรับการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนเอกชนแบบสอบถาม และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและ ร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า

1. องค์ประกอบของการบริหารงานการจัดการศึกษาสำหรับการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 46 ตัวบ่งชี้ โดยองค์ประกอบที่ 1

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

² อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

³ อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ประกอบด้วย 9 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 ด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 4 ด้านการวัดและประเมินผล ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 5 ด้านการนิเทศภายใน ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 6 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้และองค์ประกอบที่ 7 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้

2. รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษา สำหรับการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน มีองค์ประกอบย่อย 23 ตัวบ่งชี้ ขั้นตอนที่ 1 การระบุเป้าหมาย 4 ตัวบ่งชี้ ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำแผนกลยุทธ์ 6 ตัวบ่งชี้ ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์ 2 ตัวบ่งชี้ ขั้นตอนที่ 4 การส่งเสริมสนับสนุน กำกับติดตามนิเทศ 4 ตัวบ่งชี้ ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบและประเมินผล 5 ตัวบ่งชี้และขั้นตอนที่ 6 การสะท้อนผล รายงานผลการดำเนินงานและการนำผลการประเมินไปใช้ 4 ตัวบ่งชี้

3. ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านการพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการ

เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน และด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามลำดับ

คำสำคัญ : รูปแบบการบริหารงาน, การจัดการศึกษาปฐมวัย

Abstract

The research on early childhood educational administration model in a private school had three purposes as follows : 1) to study the elements of early childhood educational administration in the private school, 2) to create and develop the early childhood educational administration model in the private school, and 3) to evaluate the appropriateness of the early childhood educational administration model. The samples used in this research were divided into 2 groups based on two phases of research : in the first phase, creating the Early Childhood Educational Administration Model in the Private School, the samples were 15 persons from specialists in the program of Early Childhood Education, BRU, the experts in educational administration, academic teachers of private schools, and stakeholders of academic management of school. In the second phase, developing the Early Childhood Educational Administration Model in the Private School, the samples were 26 persons from school administrators

and teachers of Saisamphan Kindergarten School. The research instruments included a set of questionnaire and an interview form. The statistics employed for analyzing the data were mean, standard deviation, and percentage. The results of research were as follows.

1. The early childhood educational administration model for the private kindergarten school comprised 7 elements and 46 indicators. The first element, school curriculum and implementation, consisted of 9 indicators. The second one, learning management, included 8 indicators. The third element, the development of teaching and learning media, comprised 5 indicators. The fourth element, learning assessment and evaluation, contained 7 indicators. The fifth element, school internal supervision, comprised 5 indicators. The sixth one, action research for developing educational quality in schools, consisted of 5 indicators. The last element, developing internal quality assurance system and educational standard, included 7 indicators.

2. The procedures of constructing and developing early childhood educational administration model consisted of 6 steps and 23 indicators. The first step, setting the goals, included 4 indicators. The second step, strategic plans making, consisted of 6 indicators. The third step, strategic plans

implementation, comprised 2 indicators. The fourth step, promoting, supporting, monitoring, following, and supervising, had 4 indicators. The fifth step, checking and evaluating, contained 5 indicators. The last step, reflecting, reporting, and implementing, had 4 indicators.

3. The result of evaluating the appropriateness of implementing the early childhood educational administration model in the private kindergarten school revealed suitability for practice at a high level. Considering each aspect, the researcher found that all areas of the early childhood educational administration model were suitable at high levels, especially the internal supervision gained the highest mean, which were followed by the area of developing internal quality assurance system and educational standard, the school curriculum and implementation, the assessment and evaluation, the action research for developing educational quality in schools, the development of teaching and learning media and finally, the learning management respectively.

Keywords : A Model of the administration, Early childhood educational administration.

บทนำ

สภาพการณ์ของสังคมโลกได้พัฒนาเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว มนุษย์จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้สามารถเติบโตและเรียนรู้ได้ตั้งแต่อายุ 5 ปี ต้องได้รับการปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการรับรู้ เรียนรู้และมีความสามารถแสวงหาความรู้ได้อย่างเหมาะสมตามวัย อุดมการณ์ของการจัดการศึกษาปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับแรกเพื่อวางรากฐานชีวิตของเด็กไทยให้เจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์ มีพัฒนาการสมวัยอย่างสมดุล ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา บนพื้นฐานความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยใช้กิจกรรมกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการของสมองอย่างเต็มที่ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 9)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 (กรมวิชาการ, 2546 : 31) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี มุ่งให้มีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดมุ่งหมายซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยมุ่งจัดการศึกษาโดยพิจารณาจากวัยและประสบการณ์ของเด็กเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับต้องมีความหมายกับตัวเด็ก เป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษได้รับการพัฒนา รวมทั้งยอมรับในวัฒนธรรมและภาษาของเด็ก พัฒนาเด็กให้รู้สึกเป็นสุขในปัจจุบัน มิใช่เพียงเตรียมเด็ก

สำหรับอนาคตข้างหน้า

นอกจากนี้มาตรา 43, 44 และ 46 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้สถานศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษาเป็นนิติบุคคล มีความเป็นอิสระ มีคณะกรรมการบริหารโรงเรียนและโรงเรียนใช้หลักการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีการกระจายอำนาจในการบริหารทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ทั้งนี้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง และผู้เชี่ยวชาญในชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 ก : 23)

ดังนั้นโรงเรียนเอกชนจึงเป็นทางเลือกที่ผู้ปกครองยอมรับในคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย 3-5 ปี จำนวนนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนในสังกัดเอกชนนั้นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี นั่นเป็นเพราะว่าผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการปลูกฝังการศึกษาให้กับบุตรหลาน ต้องการให้บุตรหลานได้รับการศึกษาจากสถานศึกษาที่มีคุณภาพและเป็นตัวบ่งชี้ได้ว่าผู้ปกครองเชื่อมั่นในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาของโรงเรียนเอกชน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556)

จากความสำคัญของปัญหาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษารูปแบบการบริหารงานการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพในการบริหารจัดการ และเกิดความยั่งยืนในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน อีกทั้งเป็นองค์ความรู้ทางวิชาการแก่ผู้สนใจศึกษาค้นคว้าต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน
2. เพื่อสร้างและพัฒนาารูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ดังนี้

1. ระยะที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบการบริหารงานการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน

กระบวนการในการศึกษาครั้งนี้ใช้การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เริ่มจากการศึกษาหลักการแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของข่ายและภารกิจการบริหารงาน รูปแบบการบริหารงานและศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานในด้านต่างๆ เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการยกร่างรูปแบบการบริหารงานการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน

2. ระยะที่ 2 สร้างรูปแบบการบริหารงานการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนดำเนินการดังนี้

2.1 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกการสัมภาษณ์

2.2 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน และผู้มี

ส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารงานโรงเรียนในด้านอื่นๆ จำนวน 15 คน

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยผู้วิจัยสรุปจากการบันทึก แบบสัมภาษณ์ จัดแยกสรุปตามประเด็น

2.3.2 การวิเคราะห์ข้อมูลสรุปวิเคราะห์เนื้อหาโดยเขียนเป็นความเรียง

3. ระยะที่ 3 พัฒนารูปแบบการบริหารงานการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนดำเนินการดังนี้

3.1 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นเอกสารประกอบการใช้รูปแบบ ได้แก่ คู่มือการใช้รูปแบบการบริหารงานการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนและแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้คู่มือ

3.2 นำร่างรูปแบบการบริหารงานการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน คู่มือการใช้รูปแบบและเอกสารประกอบการสัมมนาไปจัดการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญสาขาการศึกษาปฐมวัย อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ครูวิชาการปฐมวัยและครูผู้สอนปฐมวัยโรงเรียนเอกชน รวม 28 คน เพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และนำไปใช้ประโยชน์ ตลอดจนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมมาสรุปและปรับปรุงเป็นรูปแบบการบริหารงานการจัดการศึกษาปฐมวัยและคู่มือดำเนินการด้านการบริหารงานเพื่อนำไปใช้ในการบริหารงานการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน ผู้วิจัยนำรูปแบบที่ได้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อ

ประเมินตรวจสอบยืนยันความเหมาะสมสอดคล้องของรูปแบบ

3.3 นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนอนุบาลสายสัมพันธ์ จำนวน 26 คนจากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามตามแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษารูปแบบการบริหารงานการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของการบริหารงานการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 46 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา มี 9 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 ด้านการจัดการเรียนการสอนและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้มี 8 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 ด้านการพัฒนาสื่อ และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา มี 5 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 4 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ มี 7 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 5 ด้านการนิเทศภายใน มี 5 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 6 ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา มี 5 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบที่ 7 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา มี 7 ตัวบ่งชี้

2. รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสำหรับการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน มีองค์ประกอบย่อย 23 ตัวบ่งชี้ ขั้นตอนที่ 1 การระบุเป้าหมาย 4 ตัวบ่งชี้ ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำแผนกลยุทธ์ 6 ตัวบ่งชี้

ขั้นตอนที่ 3 การปฏิบัติงานตามแผนกลยุทธ์ 2 ตัวบ่งชี้ ขั้นตอนที่ 4 การส่งเสริมสนับสนุน กำกับติดตาม นิเทศ 4 ตัวบ่งชี้ ขั้นตอนที่ 5 การตรวจสอบและประเมินผล 5 ตัวบ่งชี้ และขั้นตอนที่ 6 การสะท้อนผล รายงานผล การดำเนินงานและการนำผลการประเมินไปใช้ 4 ตัวบ่งชี้

3. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมในการนำรูปแบบการบริหารงานการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนไปปฏิบัติ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า รูปแบบการบริหารงานการจัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนเอกชน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดย ด้านการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา และด้านการจัดการเรียนการสอนและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน เป็นการศึกษาวิจัยในรูปแบบการวิจัยและพัฒนา มีผลการวิจัยที่เป็นประเด็นสำคัญควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. องค์ประกอบของการบริหารงานการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ซึ่งเป็นการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่มีความสอดคล้องตรงกับบริบทของการบริหารงานการจัดการศึกษา

ปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน ซึ่งมีความสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545 : 111), กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 29-30) และนักวิชาการต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ 46 ตัวบ่งชี้ ที่กล่าวถึงองค์ประกอบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนที่ให้ความสำคัญกับหลักสูตรและการบริหารหลักสูตร และสุวิมล โพธิ์กลิ่น (2549 : 84) ที่เน้นการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยจะต้องวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยมีหลักสูตรแกนกลางเป็นแนวทาง และสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 34) ที่ได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อที่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรของตนเองถูกต้อง และเป็นไปตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะการปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้สูงขึ้น และมีประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนการสอนและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ประกอบด้วย 8 ตัวบ่งชี้ ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารงานวิชาการและความเป็นสถานศึกษา หากสถานศึกษาใดไม่มีการจัดการเรียนการสอนก็ไม่ถือว่าเป็นสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนหากสถานศึกษาได้จัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบจะนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2541 : 5) ซึ่งในระบบการเรียนการสอนมีองค์ประกอบที่เป็นตัวบ่งชี้ประกอบด้วย ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร และสิ่งอำนวยความสะดวก กระบวนการ มีกิจกรรมการตรวจสอบพื้นฐาน การเสริมพื้นฐาน การสร้างความพร้อมในการเรียน การใช้เทคนิคการสอนต่างๆ การใช้กิจกรรมเสริม การ

จัดการเรียนการสอน และ ผลผลิต ซึ่งเป็นเป้าหมายของระบบ และสอดคล้องกับกรมวิชาการ (2545 : 3-7) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ผู้สอนควรคำนึงถึงพัฒนาการทางร่างกาย และสติปัญญา วิธีการเรียนรู้ความสนใจและความสามารถของผู้เรียนเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง

ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ซึ่งสื่อการสอนมีความสำคัญ และมีบทบาทต่อกระบวนการเรียนการสอนเป็นอย่างมากในฐานะที่เป็นตัวกลางที่จะช่วยเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับแนวคิดของ คัมภีร์ สุดแท้ (2553 : 64) ที่กล่าวว่า สื่อการสอนมีความสำคัญในการสื่อสารกับผู้เรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการสอนและเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียนช่วยทำให้ผู้สอนสอนได้ดีขึ้น และช่วยให้การสอนบรรลุเป้าหมาย

ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ ซึ่งการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ว่าสถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลของการเรียนในสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน และเป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน โดยจากการวัดและประเมินผล ทั้งในระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ ตลอดจนการประเมินภายนอกเพื่อใช้เป็นข้อมูลสร้างความมั่นใจเกี่ยวกับคุณภาพของผู้เรียนแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับหลักการวัดประเมินผลการเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 4) กำหนดไว้ คือสถานศึกษาเป็นผู้รับผิดชอบประเมินผลการเรียนของผู้เรียน โดยเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม

ร่วม การวัดและประเมินผลการเรียนต้องสอดคล้อง และครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดใน หลักสูตร การประเมินผลการเรียนต้องประกอบด้วย การประเมินเพื่อปรับปรุงพัฒนาผู้เรียน การจัดการ เรียนการสอน และการประเมินเพื่อตัดสินผลการ เรียน การประเมินผลเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ จัดการเรียนการสอนต้องดำเนินการด้วยวิธีการที่ หลากหลายเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการวัด ธรรมชาติ ของวิชา และระดับช่วงชั้นของผู้เรียน ตลอดจนให้ สถานศึกษาจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา เพื่อ เป็นหลักฐานการประเมินผลการเรียน รายงานผล การเรียน และเป็นหลักฐานแสดงวุฒิและรับรองผล การเรียนของผู้เรียน เป็นต้น

การนิเทศภายใน ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ ซึ่งเป็นกระบวนการบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะให้ ความช่วยเหลือร่วมกับครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง กับการจัดการศึกษาในการปรับปรุงการจัดการเรียน การสอนของครูและเพิ่มคุณภาพของผู้เรียนให้เป็น ไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา สอดคล้องกับอรรถ ฤทธิประเสริฐ และชโลมใจ ภิกคารวัฒน์ (2548 : 32) ที่ ได้ให้ทัศนะของการนิเทศภายในว่าเป็นความร่วมมือ กันของบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนมีการดำเนินงาน เป็นขั้นตอน มีกระบวนการเฉพาะเพื่อตอบสนองจุด มุ่งหมายของการนิเทศโดยผลงานมีคุณภาพ มีการ พัฒนางาน พัฒนาคณะ รวมทั้งมี การเสริมสร้างความ สัมพันธ์อันดีต่อกันในการทำงาน

ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 ตัวบ่งชี้ ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาไทย ได้ ให้ความสำคัญกับการวิจัยและกำหนดให้การวิจัย เป็นกระบวนการที่ควบคู่ไปกับกระบวนการเรียน

รู้และกระบวนการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ซึ่งเป็นกลไกที่นำไปสู่สังคมแห่งภูมิปัญญา และการ เรียนรู้ การวิจัยจึงสัมพันธ์กับกระบวนการเรียนรู้ ซึ่ง จะช่วยฝึกกระบวนการคิด การจัดการ หาเหตุผลใน การตอบปัญหาและรู้จักประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อ ป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยกำหนดให้นำการวิจัย มาใช้เป็นกระบวนการควบคู่ไปกับกระบวนการเรียน รู้และการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการเรียนรู้

ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในและมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย 7 ตัวบ่งชี้ ซึ่งเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนด มาตรฐานคุณภาพการศึกษาและกระบวนการ ตรวจสอบหรือการประเมินว่าเป็นไปตามมาตรฐาน คุณภาพการศึกษามากน้อยเพียงไร โดยหลักการ ของการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นเสมือนแม่บท สำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งกรม วิชาการ (2542 : 3) ได้กล่าวไว้ ดังนี้ 1) การสร้าง ความมั่นใจและความพึงพอใจในคุณภาพการศึกษา 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาของ ทุกฝ่ายทั้งผู้ให้ และผู้รับบริการ 3) ความร่วมมือทาง วิชาการขององค์การบริหารในพื้นที่ 4) การดำเนิน งานเน้นคุณภาพในการปฏิบัติงานทุกระดับทุกชั้น ตอน 5) การดำเนินงานสามารถติดตามตรวจสอบ ได้ และ 6) การรายงานสู่สาธารณชนและผู้เกี่ยวข้อง

2. รูปแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับการ จัดการศึกษาปฐมวัยโรงเรียนเอกชนประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การระบุเป้าหมาย 2) การจัดทำแผนกลยุทธ์ 3) การปฏิบัติงานตามแผน กลยุทธ์ 4) การส่งเสริม ควบคุมกำกับ ติดตาม นิเทศ 5) การตรวจสอบและประเมินผล และ 6) การ สะท้อนผล รายงานผล การดำเนินงานและการนำ ผลการประเมินไปใช้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ

สุนิสา วิทยานุกรณ์ (2552 : 314) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในโรงเรียนเอกชน พบว่ารูปแบบการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในโรงเรียนเอกชนมี 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการนำองค์การผู้นำปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และด้านการวางแผนกลยุทธ์ สถานศึกษามีแผนกลยุทธ์ระยะสั้น ระยะยาว และแผนปฏิบัติการประจำปี ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนมีส่วนร่วมได้ส่วนเสีย และด้านผู้เรียนมีความเป็นเลิศทางด้านวิชาการ ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ มีสื่อนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ด้านมุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงาน มีการบริหารติดตามการทำงาน ของบุคลากรอย่างเป็นระบบ ด้านการจัดการ กระบวนการ สถานศึกษามีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่ดี

3. การประเมินความเหมาะสมในการนำรูปแบบการบริหารงานการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน พบว่า มีความเหมาะสมในการนำไปใช้อยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีความเหมาะสมมากที่สุดคือ ด้านการนิเทศภายใน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ และใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการจัดการเรียนการสอน และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามลำดับ โดยด้านการพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องกับ อีระรุญเจริญ (2546: 280) ที่กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่จัดให้นักเรียนโดยการ

ควบคุมแนะนำของสถานศึกษาอันเป็นเครื่องมือที่ช่วยบรรลุวัตถุประสงค์ หรือความคาดหวังทางการศึกษาที่ตั้งไว้ ด้านการจัดการศึกษา สอดคล้องผลการศึกษาของ บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 5) พบว่า การจัดการศึกษาในสถานศึกษาถือว่าเป็นกิจกรรมที่เป็นหัวใจหลักของความเป็นสถานศึกษา หากสถานศึกษาใดไม่มีการจัดการเรียนการสอนก็ไม่ถือว่าเป็นสถานศึกษา โดยในการจัดการเรียนการสอนหากสถานศึกษาใดจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบก็จะนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการวิจัยได้พบประเด็นปัญหาที่ควรนำไปเป็นข้อมูลการพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา สถานศึกษาควรมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่นอย่างต่อเนื่องโดยที่ครู ผู้ปกครอง และชุมชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา

2. ด้านการจัดการเรียนการสอนและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ สถานศึกษาควรมีการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยและยึดเด็กเป็นสำคัญโดยเน้นให้เด็กนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้ มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก

3. ด้านการพัฒนาสื่อ และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา สถานศึกษาควรมีการจัดทำสื่อ พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และนำสื่อที่เกี่ยวข้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัด

กิจกรรมการเรียนการสอน

4. ด้านการวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้ สถานศึกษาควรมีการปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือวัดประเมินผลให้มีมาตรฐาน โดยอาจมีการกำหนดระเบียบและแนวเกี่ยวกับการวัดผล และและประเมินผลให้ครูได้ถือปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกัน เช่น การจัดทำคู่มือครู คู่มือการประเมินผล

5. ด้านการนิเทศภายใน สถานศึกษาควรมีการจัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ทันสมัยตลอดเวลา

6. ด้านการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา สถานศึกษาควรจัดให้ครูมีการทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในชั้นเรียนและหาแนวทางแก้ไข เพื่อให้การพัฒนาเด็กเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเด็กเกิดการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

7. ด้านการพัฒนาระบบการประกัน

คุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา สถานศึกษาควรส่งเสริมให้มีการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยมีการกำหนดเป้าหมาย ดำเนินการ ติดตามตรวจสอบและประเมินผลอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยพัฒนารูปแบบการบริหารงานด้านการบริหารบุคคล หรืองานด้านอื่นๆ หรือที่เป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชน ซึ่งปัญหาหรือเรื่องที่จะพัฒนานั้นอาจเป็นการจัดการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเอกชนระดับประเทศ และงานวิจัยนั้นควรเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

2. ควรวิจัยและจัดทำคู่มือการพัฒนางานด้านบริหารงานบุคคล งานบริหารงานทั่วไปหรือการพัฒนานวัตกรรมที่จะสามารถนำไปทดลองใช้เพื่อแก้ปัญหาการพัฒนางานการจัดการศึกษาปฐมวัยในระดับภูมิภาคต่างๆ หรือระดับประเทศต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ. (2542). ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2545). แนวทางการการวัดและประเมินผลการเรียน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2546). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การค่าครูสภา.
- _____. (2546ก). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2546ข). **พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2550). **แนวทางการนำมาตราฐานการศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2556). **ข้อมูลสถิติด้านการศึกษา**. ค้นเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2556 จาก <http://www.mis.moe.go.th/mis/2012/index.php>.
- คัมภีร์ สุดแท้. (2553). **การพัฒนาแบบการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ธีระ รุญเจริญ. (2546). **การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). **การพัฒนาการสอน**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุนิสา วิทยานุกรณ์. (2552). **การพัฒนาแบบการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในโรงเรียนเอกชน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีนิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุวิมล โพธิ์กลิ่น. (2549). **การพัฒนาแบบเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีนิพนธ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ ภิคารวัฒน์. (2548). **หลักและแนวทางในการจัดการนิเทศภายในสำหรับโรงเรียนของประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์.